

[Bausgaard.]

værende udenrigsminister, men han anses jo alligevel for at have en betydelig indflydelse i den nuværende engelske regering. Han sagde to ting, som herhjemme er blevet tillagt forskellig vægt, alt efter hvor man har sin sympati i markedsdiskussionen. For det første understregede han, at der ikke ville blive tale om engelske gengældelsesforanstaltninger, hvis Danmark gik alene i fællesmarkedet, men dernæst føjede han til, at der selvfølgelig alligevel ville blive virkninger i England af en sådan beslutning. Ja, han uddybede det endda ved foruden at påpege det selvfølgelig, at Danmark vil miste visse EFTA-begrundede fordele, også at understrege, at England havde venner, man skyldte hensyn, og som kunne levere smør og bacon. Jeg tror ikke, det svar er kommet overraskende for nogen af os.

Fra engelsk side giver man endvidere udtryk for sindsro over for Danmarks nordiske initiativ. Man regner med, at såvel Norge som Sverige — og det synes man jo at have grund til — fastholder den hidtidige linje, og så sker der jo, siger man, alligevel ikke noget. Men mon en sådan engelsk konklusion gavner Danmarks stilling? Også ud fra forholdet til England tror jeg en mere stilfærdig dansk start havde været ønskelig.

Jeg har også fundet eksempler i Schweiz, der synes at tyde på, at Danmark ikke alle steder er lige respekteret for sin markedsholdning. I den schweiziske forbundsdag stillede et medlem, oven i købet et socialdemokratisk medlem, efter Bergenmødet i foråret det spørgsmål, om det var rimeligt nu igen at give Danmark visse landbrugsindrømmelser. Er Danmark overhovedet til at stole på som loyal EFTA-partner, blev der spurgt.

Vi kan måske mene, at sådanne reaktioner er urimelige. Men er de nøgternt bedømt helt uforståelige? Vi siger, vi kan ikke alene gå ind i fællesmarkedet, og appellerer til de andre EFTA-lande om at vise forståelse for vore landbrugsmæssige afsætningsvanskeligheder. Samtidig skaber vi — og nu endda med regeringen i spidsen — ustandselig tvivl om, hvad vi endelig agter at gøre. Hvordan kan vi forlange, at de andre EFTA-lande skal se med sympati

på, at vi siger til dem: hvis ikke I nu bøjer jer for Danmark, så vil vi forsøge at få de nordiske lande til at stå sammen mod jer?

Jeg må også sige, at statsministeren heller ikke ligefrem har vist det folketing, af hvis stilling han og markedspolitikken er afhængig, overdrevent hensyn. Mon statsministeren ved nærmere eftertanke alligevel finder det helt rimeligt, at han i udlandet siger, at hvis blot de andre nordiske lande bliver enige, så bliver danske partier det nok også. Det gør de nok ja, men er det rimeligt at starte en helt ny linje som Danmarks officielle uden så meget som antydning af en drøftelse med det folketingets markedsudvalg, der er nedsat? Folketingets tilslutning i et spørgsmål, der kræver fem sjettedeles majoritet, er jo lidt mere end en formalitet. Jeg tror i øvrigt, vi i fællesskab skulle gøre det til en god skik, at man ikke på forhånd disponerer over andre partier.

Ser, vi på Danmarks egne problemer, er der jo visse kendsgerninger i markedssituationen, som ikke sådan lader sig afvise. Landbrugseksporten er fortsat — og endda i stigende omfang — domineret af Englands køb. Industrieksporten er til gengæld domineret af den store afsætning til de nordiske lande. Den klareste konklusion, der på denne baggrund kan drages, er da, at hverken England eller Norden hver især er nok, hvis man ikke i forvejen har en nogenlunde sikker fornemmelse af, hvad følgerne bliver på det andet marked. Det realistiske er da det, synes jeg, som den svenske statsminister har påpeget, nemlig at den nordiske enighed bør arbejde inden for EFTA i et forsøg på at få forhandlinger i gang mellem de to markedsområder. Lad os så blot blive enige om, at det er fællesmarkedet, der skylder EFTA svar på henvendelse om forhandlinger. Det kan man da i hvert fald ikke behøjde nogen af vore EFTA-partnere.

Jeg synes, regeringen selv har skabt usikkerhed om sin stilling, også usikkerhed her i folketinget. Hvad er det, regeringen faktisk vil opnå i markedspolitikken? Vil den fastholde sin hidtidige linje, at Danmark ikke kan gå i fællesmarkedet alene, eller er det øjeblikkelige adfærdsmønster i virkeligheden det første skridt henimod et brud med den hidtidige linje? Ikke alene